

DƯƠNG NGHIÊM MẬU

**Kẻ ám sát
Hồ Chí Minh**

Kẻ ám sát Hồ Chí Minh

Đường Nghiễm Mậu

kẻ ám sát hồ chí minh

Dương Nghiễm Mậu

Bìa: *M.C.P*

Nguồn: *Thư Quán bản thảo*

kẻ ám sát hồ chí minh

DƯƠNG NGHIỄM MẬU

**Tuần báo KHỞI HÀNH
số 86-89 * Xuân Tân Hợi 1971**

Ông Chu nhóm dậy khỏi ghế xích đu, vươn người cao, sửa lại gọng kính, chân chụm lại, hai bàn chân thẳng trên đôi guốc mộc, ông nhìn thẳng vào mắt tôi, giọng cứng cỏi:

– Để đó, để đó cho tôi, tôi cho gọi Kẻ Ám Sát Hồ Chí Minh tới xin nó tí huyết...

Tôi cười, lại thẳng cha đó. Ông Chu lặng thinh một chút như nghĩ ngợi điều gì, ông cúi người với gói thuốc bao xanh trên chiếc ghế đầu thấp gần đó, ông cầm lấy một điếu, ngắt làm đôi, ngậm lên môi một nửa, một nửa bỏ lại trong gói thuốc, lấy từ trong làn giấy bóng ra chiếc hộp

quẹt nhỏ giắt trong đó, ông mở bật lửa, mỗi thuốc, ông chờ đợi những lần bật nhưng không có lửa, ông đập nắp rồi vẩy mạnh, kéo cao thêm chút bắc đèn, bật tiếp nhưng vô hiệu, chùng như xăng đã khô. Tôi bỏ tay vào trong túi lấy ra chiếc hộp diêm đưa cho ông, trên hộp diêm có hình một con rắn cuộn tròn thè lưỡi. Ông Chu cắt chiếc bật lửa một cách cẩn thận, cầm ra tay nửa điếu thuốc đã bị ướm đầu vì nước miếng, giọng ông Chu đều đều:

– Trách gì mà Thánh Cam Địa không từ chối đời sống cơ khí. Cái máy nhỏ như thế này, đơn giản nhất, do con người tạo ra, không hỗn phách mà đã làm khổ mình... Nhưng từ chối không được, phải sử dụng nó, phải quan niệm rộng rãi. Cả một guồng máy nó đang nghiền mình. Phải gắng để nó phục vụ mình chứ...

Ông Chu nói trầm trầm, tôi với tờ báo bỏ trên chiếc ghế gần đó đọc lướt qua... Ông Chu đã mất ngay vẻ cáu giận trước đó thật nhanh. Ông đang chuyển sang lớp kịch khác. Chút đây ông lại có thể đập tay xuống bàn, dậm chân xuống đất, quát lớn một điều gì đó và có thể ông lại sắp đọc xuất khẩu một vài câu mà ông gọi là thơ phú, hoặc một tư tưởng đông tây nào đó của một danh nhân ai cũng biết đến cùng với những lời bàn cả quyết... Tôi cầm tờ báo trên tay nói lại câu chuyện bị ông lãng quên:

– Vậy anh định trừng trị nó thế nào?

– Trừng trị?..

Ông Chu bỏ lửng, chùng như ông đã quên, tôi bỏ tờ báo xuống, nói giọng bình thản:

– Thăng Lương...

– A, thăng Lương, trùng trị, hay lắm, đúng là phải trùng trị rồi. Thế nào à — ông Chu ngả người ra ghế cười thành tiếng — để tôi giao cho kẻ ám sát hồ chí minh, vậy đó chú em, hiểu chưa. Năm ngàn nhà thương, mười ngàn tấm liệm, giá biểu chính thức cho kẻ anh hùng đó, nhưng đối với tôi thì khỏi nói... tri kỷ với nhau.

Ông Chu để mẩu thuốc trên môi, bật diêm châm hút vẻ im lặng. Ông Chu đã nói tới kẻ ám sát hồ chí minh nhiều lần với tôi và người khác. Chỉ cần cho hắn năm ngàn hắn sẽ đánh người bị thương, cho mười ngàn thì đánh chết, nhà thương và tấm liệm là giá biểu cho một kẻ giết mướn. Nhưng hắn là ai, người thế nào, mặt mũi ra sao thì tôi chưa hề được biết. Mấy tiếng kẻ ám sát hồ chí minh ám ảnh

tôi không ít. Có kẻ dám ám sát Hồ Chí Minh sao? Hồi nào vậy? Chuyện đã xảy ra như thế nào? Sao tôi không được nghe điều đó bao giờ ngoài ông Chu? Kẻ ấy lại là đàn em của ông Chu, điều đó khiến tôi thấy ông Chu là một kẻ có một cái gì ghê gớm, khiến tôi cảm phục và tôi vẫn tự nhận mình như một tay em của ông. Hay nói một cách khác, tôi muốn làm kẻ xách dép cho ông bởi vì tôi thấy ông là một lãnh tụ, một thần tượng tôi vẫn đang tìm kiếm. Tôi thấy ông là một lãnh tụ cách mạng đáng để thờ phụng... Một tay lãnh tụ đủ để đương đầu với Hồ chí Minh không những bằng ông Hồ mà còn hơn ông Hồ, vượt được ông Hồ. Điều đó nằm trong một tư tưởng tự cường, kiêu hãnh: thế nào người quốc gia cũng thắng được cộng sản, thắng một cách vẻ vang, nhất nữa ông Chu lại là một trong những người từ lúc ông Hồ còn chói sáng, đã

nhìn thấy ông Hồ là một kẻ hại nước, điều khiến ông nghĩ tới việc phải mưu sát.

Ông Chu, theo lời những tay em thân tín thuật lại, là người đã từng lưu lạc giang hồ từ năm 17 tuổi, khắp nước không nơi nào ông không đặt chân tới, đã từng làm giáo sư, vào tù ra khám nhiều lần, đã sang Tàu, sang Xiêm, sang Pháp hoạt động cách mạng cứu nước, đã biết những Nguyễn Hải Thần, Tạ thu Thâu, Nguyễn Ái Quốc, Nguyễn thế Truyền; Lý Đông A... và hết những ai có tên tuổi từng hoạt động cách mạng chống Pháp...

Để làm dẫn chứng cho một điều gì ông nói ra và cũng để chứng minh cho phần nào những hoạt động, quen biết, giữa những câu chuyện thường ông ngừng lại, bằng một giọng cả quyết: tôi đã nghe Lý đông A nói với anh Nguyễn

tường Tam, tôi đã bảo Nguyễn Sơn... tôi đã chỉ vào mặt Đặng Xuân Khu, tôi đã nói với anh Thâu, tôi đã nói cho bọn đệ tam biết, tôi đã trả lời cho anh em ông Diệm rằng, tôi đã khuyên anh Sơn, một cách chí tình mà anh ấy không nghe đến nỗi chết...

Thực hư thế nào tôi không biết nhưng nhiều người lắng nghe và với tôi thật đáng kính phục. Nhưng nghe mãi mà tôi chỉ thấy ông nói, không làm gì cả khiến tôi ngờ vực. Một người nói với tôi: ông Chu nghịen đó, nghe dân bẹp nói thì đổ thóc giống ra mà ăn... Tôi không thấy có dấu hiệu nào về chuyện này.

Tôi hỏi một tay em thân tín về chuyện này, người đó nói ông có hút nhưng hút chơi thôi, trước kia buồn vì sống trong nô lệ khiến ông hút cho nguôi ngoai, ông không nghiện, có lần tôi hỏi thăm về một

người nghiện khác thỉnh thoảng đến ông nhưng sau tôi không còn gặp, ông Chu nói: có lẽ anh ấy giận tôi, vì tôi quý anh ấy lắm, vì quý nên tôi có bảo rằng: nếu anh không bỏ thuốc thì đừng gặp mặt tôi nữa, tôi tiếc tài mà muốn anh ấy bỏ thuốc nhưng anh ấy không bỏ được, có lẽ vì vậy nhiều lần tôi gặp nhưng anh ấy tìm cách lánh mặt, đó là lối cư xử của những người còn truyền thống nho sĩ. Tôi hỏi ông, có người nói ông nghiện, ông Chu cười nhạt nói với tôi: người ta bảo tôi đủ điều, có khi còn cho tôi là chủ một ổ điểm nữa. Tôi chờ một hôm nào bọn nó quăng vào nhà tôi một đứa con gái mà vu cho tôi hiếp dâm, quăng súng đạn vào nhà tôi bảo là cộng sản. Tôi vẫn chờ mà. Người ta vẫn muốn bôi nhọ tôi. Bọn đệ tam vẫn muốn giết tôi, còn tôi đây như một cái gai... Tiên sư bọn nó, tôi đâu có sợ chết...

Bao nhiêu điều được nói về ông, làm cho ông trở thành như một kẻ phù thủy... và người ta càng mù mịt về ông nhiều hơn. Ông Chu vẫn ngồi im thở những ngụm khói lên trần nhà, tôi lặng lẽ đọc tiếp tờ báo. Chợt ông Chu nói:

– Không khí ngoài phố thế nào?

– Vẫn thế...

– À, thế còn tờ báo của bọn nó ra sao?

– Vẫn ra đều...

– Tiên sư bọn nó, vậy tiền đâu mà nó ra? Tiền của đế quốc hả?

– Lấy mỗi chỗ một ít, từ nhà in này sang nhà in khác, như tiền của anh, tiền của bà Thanh...

– Cậu có gặp thằng Lương không?

– Dạ có.

– Cậu có nói lời của tôi không?

– Dạ có

– Nó nói sao với tôi?

– Nó nói không có tiền trả.

– Nó nói với tôi vậy đó?

– Vâng.

– Vậy để tôi xuống...

– Anh xuống làm gì, nó còn nói anh thậm tệ nữa, nào là thằng già nham nhở, buôn nước miếng... nó nói đủ thứ hết, nó nói không có tiền để trả ăn thịt nó thì ăn, nó chỉ còn mấy khúc xương thôi. Nó còn nói: tiền lãi, tiền cung phụng còn hơn tiền anh cho mượn, nó còn nói: anh có làm gì đâu mà có tiền, tiền đó là tiền

máu xương của kẻ khác... Nó không trả, làm gì thì làm...

Ông Chu nhồm dậy, nóng nảy:

– Trời đất ơi, nó nói vậy đó, thật là quân vô ơn, bất nghĩa, giọng điệu bọn vẹm...

Ông Chu nhăn mặt khó chịu ra mặt, tôi nghĩ nếu tôi thu được những lời của Lương nói cho ông nghe đến ông chết giấc. Lương bảo ông Chu lùn, bần tiện, xảo quyệt, bần, đạo đức giả, bịp, Lương còn la lên, rút chiếc giày há mồm ra khỏi chân giơ lên cao: tao muốn khỏ vào đầu thằng hói mặt rệp đó, toàn lừa bịp, nịnh bọn nhỏ, thổi phồng tay em, đóng kịch, chỉ muốn làm đàn anh, làm lãnh tụ... là thánh sống, có cút, thế nào rồi cũng có đứa nó trát phân vào miệng, khẩu nghiệp mà, chết về cái miệng...

Ông Chu im lặng một lúc rồi như nghĩ ra điều gì, ông hỏi tiếp:

– Nó còn nói gì nữa không?

– Nó nói thậm tệ...

Giọng ông Chu trở lại đồng dục, vững vàng:

– Quá lắm, không dùng được nữa, tôi phải cho gọi ngay kẻ ám sát hồ chí minh ngay mới được. Phải khâm liệm nó mới đáng.

Bây giờ ông Chu muốn dùng kẻ ám sát hồ chí minh cho việc thanh toán một tay em của ông, khâm liệm một người vừa quyt của ông một món tiền. Nguyên ông Chu có một người bạn, chừng như cũng không hẳn là bạn mà là một kẻ giàu có nhưng háo danh, ông Chu đã ngon ngọt sao đó và âm mưu với Lương trong

một vụ hùn hạp làm ăn bằng một tờ báo, ông Chu và Lương cũng bỏ một chút tiền, nhưng phần chính là của người kia, trong công ty có nhiều cổ phần nước bọt của ông Chu, nhưng Lương thủ đoạn, khôn ngoan hơn ông Chu, ông Chu cũng không ngờ Lương phản mình, lấy được món tiền lớn của người kia rồi Lương lừa ông Chu đi, ông Chu không được chấm mút chút gì mà còn mất công và một chút của nữa, chính vì thế ông đã tìm cách hại Lương, nhưng Lương nhân đó lật hết, trở mặt với tất cả những người hùn hạp, và cuối cùng khiến ông Chu phải có thái độ, ông đã để lộ chân tướng con người của ông, chân tướng của một kẻ rất thường, tôi nhìn ngắm và chờ đợi ông. Tôi hỏi:

– Hồi này kẻ ám sát hồ chí minh ra sao?

– Vẫn còn đầy đủ phong độ, tôi không ngờ hẳn giữ được phong độ bền vững đến như thế, thật là một Kinh Kha đời nay, bền vững một lòng son sắt. Biết bao nhiêu người chỉ mới có một vài lần thất bại khó khăn đã nản chí, bỏ cuộc...

– Cậu biết anh ta chứ?

– Chưa, tôi chỉ được nghe anh nói. Một người như thế mà sao không hề được giới thiệu với dân chúng, ít nhất anh ta cũng là một chiến sĩ chống cộng số một?

– A, anh hùng đích thực anh hùng từ cổ chí kim bao giờ cũng mai danh ẩn tích, coi thân mình như cỏ rác. Có ai biết tên tráng sĩ đã cùng với Trương Lương mưu giết Tần Thủy Hoàng đâu? Cậu nhớ không?

– Tôi chỉ được nghe một chuyện: Hồ Chí Minh có bị mưu sát một lần bằng thuốc độc tẩm nơi ghế ngồi trong một kỳ họp của đảng, nhưng mưu bị phát giác, thế thôi, đó là theo lời đồn đại, chứ tôi chưa nghe tới việc một kẻ mưu giết Hồ bằng dao găm bao giờ...

– Hoài nghi, ngờ vực, bây giờ cái gì các cậu cũng hoài nghi, ngờ vực, hoài nghi, ngờ vực cả việc cha mẹ ngủ với nhau đẻ ra mình... Không có được. Cậu cho là tôi phịa ra à? Chính tôi chủ mưu, tôi đã nói với cậu như vậy mà, những điều này anh Sơn, anh Nhã làm chứng, các anh ấy chết rồi... Nhưng tôi dối các cậu làm gì? Ngay khi Hồ chí Minh về Hà nội lập chính phủ liên hiệp, tôi đã nói với anh em: hắn là lá bài của bọn đệ tam, không thanh toán ngay thế nào cũng gây hậu họa, lúc bấy giờ cán bộ đệ tam

chỉ còn một vài người, còn thì mất tinh thần cả rồi... Không ai nghe tôi, người ta nói Hồ đã khóc với tôi, Hồ đã phản trần với tôi, Hồ đã lạy cụ Nguyễn như thế nào... Tôi biết mình chết đến nơi nếu không hành động gấp, và tôi đã gặp Kinh Kha, gặp dũng sĩ Việt nhưng mưu sự tại nhân, thành sự tại thiên mình không thể cưỡng được con tạo đành hanh... Làm thế nào để giết được hắn? Chúng tôi bàn tính mọi điều với nhau. Cậu biết đấy, các đảng phái quốc gia mạnh hơn Việt Minh nhiều, thêm vào đó có sự trợ giúp của quân đội Tưởng giới Thạch. Lúc đó lực lượng của Việt Minh có gì đâu. Nhưng họ Hồ khôn ngoan mà cùng với vài ba cán bộ nắm lấy chính quyền, một mặt giả nhân nghĩa với phe quốc gia. một mặt đi tắt với đế quốc nhận chỉ thị của đệ tam, vì vậy thành lập nổi một chính phủ liên hiệp, rồi từ đó dùng quyền lợi

chia rẽ phe quốc gia. Các ông quốc gia lúc đó đâu có nhìn thấy đệ tam đâu đâu, chỉ nhìn thấy những quyền lợi, địa vị, chỉ nhìn thấy anh em là kẻ thù, thế là đánh xé nhau, chia bè chia cánh và sau chót: chết với Việt Minh hoặc bỏ chạy, Hồ thì không, hắn kiên trì, bám sát lấy đế quốc, cậu phải biết, khi ở bên Tàu, Hồ còn cầm ô mà che cho Lư Hán, cho nên đừng lạ khi hắn đánh giày, hay lạy Pháp để thực dân nó để yên cho hắn củng cố lực lượng, phe quốc gia mình thì không, sợ nhục, nhưng chính vì thế mà chết hết, chính vì thế mà nay bọn đệ tam nó phởn, cậu coi xem, bọn họ có ai gãy còm không, trước cách mạng nhiều tay chỉ da bọc xương, đau gan, đau thận... thế mà nay thì béo tốt hồng hào... Cho nên lúc đó chúng tôi thấy rõ phải hành động ngay, phải giết ngay. Một kế hoạch được bàn, giết cho bằng được Hồ Chí Minh.

Việc đó không thể nhờ vào những tay giết mướn, giết mướn là vì tiền mà hắn giết, như vậy cũng có thể vì tiền mà hắn phản thù. Hắn nhận tiền của mình để giết người thì hắn cũng có thể nhận tiền của kẻ khác mà giết mình. Việc đó phải ở trong tay một dũng sĩ, thứ dũng sĩ đã tiếp tay với Trung Lương, thứ người như Kinh Kha cầm con chủy thủ sang Tần vậy. Kha mà sang Tần vì Đan, vì tay người đẹp, vì đầu Phàn ô Kỳ, vì cái chết của Điền Quang à, không, nói thế là hạ nhục Kinh Kha, Kha đi vì sinh mệnh của muôn người, vì chính nghĩa hắn nuôi dưỡng, vì sứ mệnh...

Nghĩa là phải có người hành động vì tâm thành, vì nhiệm vụ lịch sử mà hắn ý thức được. Cậu thấy đó, đâu phải dễ gì, trong khi đó nếu hờ ra thì chết hết...

– Một công việc thật vĩ đại...

– Nhưng chúng tôi đã làm được...

Câu chuyện bị ngưng lại một cách bất ngờ, ông Mạnh, một người bạn của ông Chu bước vào, bắt tay chúng tôi rồi ngồi xuống chiếc đi văng gần đó. Ông tươi cười nói:

– Chuyện gì mà nghe có vẻ hào hứng quan trọng vậy.

Ông Chu hắng giọng:

– Chúng tôi đang ôn lại một bài lịch sử, cái thua của bọn quốc gia và công việc mưu sát Hồ Chí Minh hồi năm 45...

Ông Mạnh vừa vỗ đùi thuốc trên cườm tay, mặt ngẩng lên, giọng nói trịnh trọng:

– Sao, hồi này kẻ ám sát hồ chí minh ra sao?

- Vẫn còn đầy đủ phong độ.
- Thật đáng mặt là một dũng sĩ...

Giọng ông Mạnh không kém vẻ trịnh trọng Qua những lời nói ấy khiến tôi thấy kẻ ám sát Hồ chỉ Minh thấp thoáng đâu đó thật hết sức khả kính đáng phục. Và chính hành tung của kẻ hiệp khách vô danh kia làm cho ông Chu trở thành một người quan trọng, bởi vì ông Chu có một tay em hiệp khách như vậy thì ông phải là người thế nào chứ? Ông Mạnh đứng lên, vẻ nghiêm trang nói với ông Chu:

- Anh cho tôi nói riêng với anh một chút.

Ông Chu đứng lên, ông xin lỗi tôi rồi cùng ông Mạnh đi vào nhà trong. Lâu lâu tôi vẫn gặp một vài trường hợp như vậy, người này người khác, trong

đó có thể là một nhân vật trước đã có tiếng tăm, cũng có thể là một vài người nuôi tham vọng nhòm ngó một ghế tổng trưởng, bộ trưởng, hoặc những nhân vật không chính thức tới gặp ông Chu với những câu chuyện riêng kín đáo. Lại một chuyện quan trọng gì đây? Còn số phận của bọn Lương rồi sẽ ra sao khi kẻ ám sát Hồ chí Minh hành động?

✱

Nhiều việc xảy ra liên tiếp, những biến động không ngớt, mỗi lúc tôi một hoài nghi thêm về những người được coi như đàn anh, những người được gọi là lớp lãnh đạo, chúng tôi chỉ nghe thấy họ nói, không

thấy họ làm, những người trẻ chúng tôi thì không muốn ngồi im mãi. cũng từ đó khiến tôi không còn gặp ông Chu nữa, chúng tôi lao mình vào những công việc, nhưng lâu tôi vẫn nhớ tới ông, nhưng tôi vẫn không hiểu được ông là người thế nào, những chuyện ông nói thực giả nhiều khi không biết đâu mà lường được. Cũng có lý đấy, quả thật ông đã đóng được một vai trò phù thủy hết sức kỳ lạ...

Có một kẻ đã từng mưu sát Hồ chí Minh thật sao? Tôi không biết là nên tin hay không. Lịch sử vẫn có những uẩn khúc, ở ngoài sự hiểu biết của mọi người. Nhiều điều được ghi chép lại bằng giấy mực hiển nhiên mà nhiều khi lại không thực, ngược lại có những điều không hề được ghi chép thì lại là một sự thực nào đó.

Ông Diệm hồi trước đã thoát chết nhiều vụ, nào vụ bị bắn ở Ban Mê Thuột, nào vụ ném bom, vụ đảo chánh.

Sau người ta nói ông Diệm mặc áo giáp sắt cho nên bụng ông mới to như thế, nếu thực vậy là đau khổ cho ông ta. Rồi ông đã chết, cái chết của ông cũng bí ẩn, không biết ai đã giết ông, bằng súng, bằng dao hay bằng một thứ gì khác, có người còn nói ông chưa chết nữa. Như vậy thì còn nói gì tới những chuyện đã từ hồi nào, biết đâu chuyện giết Hồ chí Minh kia không phải là một chuyện thật.

Tôi nhớ lại khung cảnh, cái sinh hoạt của ông Chu trong những năm cũ. Ở xung quanh ông Chu quy tụ một số những người trẻ tuổi, từ những sinh viên tới những tên du côn, ít tên nghiện ngập, vài kẻ trong giới viết lách... Ở đó họ thiết lập thành một thứ triều đình riêng rẽ. Họ

bàn tán, nói tới đủ thứ chuyện, từ những lạc thú ăn chơi hút sách, cờ bạc, ngủ với gái cho tới công cuộc mưu đồ sao cho Việt Nam được hòa bình, thống nhất, chống được cộng sản. Họ nói, chỉ có nói hết ngày này sang ngày khác, chửi hết người này tới người khác truy nguyên tới ba đời một kẻ nào đó họ không hài lòng. Nhưng tuyệt nhiên họ không chịu nhìn vào chính bản thân họ với một phán xét nào dù khoan dung đi nữa.

Nhưng điều khiến tôi không thể quên được, là trong khung cảnh đó quá khứ đã được ông Chu khơi dậy một cách huyền hoặc, chung quanh ông chỉ có một quá khứ vàng son là đáng được nói đến, nó như một thứ bùa mê đối với những người trẻ tuổi. Ông Chu nói tới những ngày sống bên Xiêm, bên Tàu hoạt động cách mạng, những ngày trong

khu kháng chiến đánh Tây, chống Cộng tất cả đã được ông thần thánh hóa, và ông hít thở, sống trong không khí quá khứ đó. Ông Chu cố gắng đóng vai một tay trẻ tuổi ngang tàng khí phách, ham phiêu lưu ưa mạo hiểm, nhưng đồng thời cũng là một tay trí thức lịch lãm, có lúc ông biểu tỏ như một người chân thật, có tâm hồn, nhưng cũng có lúc ông để cho người ta nhìn thấy ông như một tên lưu manh có hạng. Ông dẫn mình vào sinh hoạt của những người trẻ bằng trí óc thông minh của ông, ông thích nghi bằng cả lời nói cử chỉ, chính những điều đó khiến những người trẻ tuổi nhiều lúc tưởng ông cũng là người trong bọn...

Tôi thì tôi chẳng biết đâu là thực đâu là giả... Có người nói: những điều ông nói hoàn toàn là bịa, xưa kia ông chỉ là một tên mật thám cho Tây, sau đó làm một

thám cho Việt Minh, Việt Minh nó biết ông không phải tay vừa nên định dùng thì thanh toán, nhưng ông khôn ngoan bỏ chạy, sau đó trở thành một tên ma cô, dưới hình thức của một tên cổ vấn...

Có người nói khác, nói ông trước kia là một tên lính Lê Dương đánh mướn, đã xuống tàu đi Tây, trên con đường ấy nhờ tài thông minh, ăn cơm cắp thiên hạ, luồn lọt nhiều người nên ông trở thành một người lọc lừa, lươn lẹo và nhiều khi thành bất chính... Nhưng ngược lại, có người công nhận ông là một tay giỏi, một cán bộ tài ba, một người làm cách mạng và có lập trường kiên quyết minh bạch, chính vì thế, ông được sự chú ý của nhiều thế lực quốc tế, người đó nói, đáng ra ông phải được đãi ngộ một cách xứng, nhưng trong thiên hạ chưa có mắt xanh nhìn thấy ông, ông là một kẻ sĩ hiếm hoi

còn sót lại... Bao nhiêu những điều nói quanh ông Chu trở thành một huyền sử, một ông Chu có thịt xương đó với vô số những ông Chu với mặt mũi, đời sống khác hẳn nhau trong quá khứ...

Ròng rã một thời gian, tôi gặp ông lại ông Chu trong một tình cảnh khác. Một buổi chiều đang đi trên lễ đường tới bất ngờ gặp ông Chu một mình ngược chiều lại với mình, tôi chào ông, ông ngừng lại. Ông đưa tay giữ lấy vai tôi thân mật:

– A... A... Lâu quá mình mới gặp nhau... Trông cậu hồi này phưỡn ra đấy nghe...

Tôi cười:

– Ông vẫn được thường.

– Vẫn thường, chứ có gì đâu. Hồi này có gì không?

– Dạ không, cũng thường.

– Cũng thường, thế là được rồi, trong thời buổi nhiều nhường này mà vẫn thường là được rồi – ông Chu ngừng lại một chút, sao lâu không ghé tôi chơi, anh em vẫn nhắc đến cậu, nhớ mãi những ngày cũ.

Tôi lặng thinh một lúc rồi tôi chợt nhớ ra và hỏi:

– Kẻ ám sát Hồ chí Minh hồi này thế nào.

Ông Chu có vẻ hơi ngạc nhiên, ông hơi lùi lại phía sau một chút. Ông đã quên người đó rồi sao. Ông mở mắt lớn nhìn tôi, hai tay ông chợt giơ lên cao, nét mặt hớn hở:

– Vẫn còn đầy đủ phong độ.

Tôi cười nhạt và ngắm nghía ông, hồi này trông ông có vẻ tiêu tụy và ốm đi nhiều, da mặt vàng ệch, tóc hoa râm nhiều hơn và khô đi, tôi nhận thấy một chân ông đã không được bình thường, như một người mới què khỏi. Tôi hỏi:

– Chân ông bị đau?

– Bị gãy, thằng Hiếu nó phang tôi.

– Sao vậy, nó dám phang ông, cái thằng bậy quá, nó mà cũng làm ầu thế nữa.

– Ô tuổi trẻ, mình không nên trách... cậu biết đó, đời sống của tôi, tôi sống như thế nào cậu biết. Tôi không muốn là một tên xuẩn động, một thứ anh hùng cái tiết, nóng ruột để chết một cách vô ích... Những người trẻ tuổi phải hoạt động, điều đó tôi không hề ngăn, tôi còn cổ

võ nữa, nhưng phải hoạt động lúc nào, thế nào? Hiếu nó muốn tôi hoạt động, không muốn tôi ngồi mà nói mãi, Hiếu muốn tôi lập đảng — Ông Chu hơi mỉm cười chua chát – Chưa hết Hiếu đòi tôi ký tên vào một bản tuyên ngôn... Tôi giải thích cho Hiếu rõ tại sao tôi không thể làm như Hiếu muốn, Hiếu không nghe, hấn gậy với tôi, hai người cũng to tiếng, sau cùng hấn bảo tôi ngụy biện hèn, sống như con gà chết, cái quá hấn cầm ngay cái ghế đầu mà phang vào tôi. Tôi đã già tránh gì khỏi, xương cốt thì nhão ra rồi, may không chết. Làm thế nào được cậu nhỏ đó, Thánh Can Địa mà còn bị bấn chết.

Giọng ông Chu vừa chua chát, vừa bông đùa, tôi nhìn ông và nhớ tới tên Hiếu. Hiếu vốn là đàn em đầu đàn của ông Chu, Hiếu có học, nhiều lý tưởng

và muốn hành động. Trước đây Hiếu rất tin ông Chu, Hiếu cho rằng: ông Chu là người độc nhất xứng đáng làm một lãnh tụ quốc gia ở miền Nam này. Bây giờ thì hắn đã vác ghế và phang vào đầu lãnh tụ của hắn. Tôi nói:

– Thế ông không trừng trị hắn.

– Trừng trị. Kẻ ám sát Hồ chí Minh nhất định đòi khâm liệm hắn, tôi ngăn lại. Tôi quý hành động của Hiếu. Ở nước mình được mấy người như Hiếu. Vì quý tôi mà hắn phang tôi. Đến lúc người ta không còn muốn có thái độ với mình nữa thì cậu hỏi mình còn sống làm gì. Cậu có nghĩ vậy không?

Tôi ú ớ trong miệng. Lối lập luận của ông Chu làm tôi mỉm cười. Nói xuôi cũng được, nói ngược cũng được. Tôi mừng tượng về một màn kịch do ông

dựng và đóng vai chính. Sân khấu chỉ có một cái ghế ông Chu ngồi ở đó, một người tên Bê tới, trong câu chuyện ông nói tới nhiều người, trong đó có tên Cô, tên Đề... Sau câu chuyện, ông nói với tên Bê: Bọn nó hỏng cả rồi, bây giờ chỉ còn có mình cậu. Tên Bê đi, tên Cô tới, ông nói: Bọn nó hỏng cả rồi, bây giờ chỉ còn có mình cậu. Tên Ca đi, tên Đà tới, ông Chu nói: Bọn nó hỏng cả rồi, bây giờ chỉ còn có mình cậu... Sau những kẻ đã đến đã đi, ông ngồi lại, một mình, ông lặng lẽ đứng lên, sửa lại quần áo, soi mình trước gương mỉm cười và nói lớn:

– Bọn nó hỏng cả rồi, bây giờ chỉ có mình ta.

Những Bê, những Cô, những Đề nghĩ thế nào, hẳn là khoái lắm, bỗng thấy mình là một người quan trọng, không có không được chết đi là thiệt thòi cho đất

nước, dân tộc. Cũng như lập luận ông dùng để khen kẻ đã phang ông gãy chân. Đó là một màn hài kịch mà khi ông Chu qua đời rồi sẽ không có ai dựng lại được. Ông Chu chợt hỏi tôi:

– Cậu có bận gì không, ghé lại đặng tôi chơi, bây giờ anh em ông Diệm chết rồi, chẳng có gì phải sợ nữa, thanh niên xuống đường làm cách mạng, hay lắm, hay lắm, nhưng họ chưa có kinh nghiệm, còn phải học hỏi những người đi trước, cậu nhận thấy không.

Tôi ậm ừ không có ý kiến, chúng tôi đi bộ trở lại căn nhà ông Chu, vẫn là căn nhà cũ, nhưng nay căn nhà có vẻ vắng người qua lại, vẻ tiêu điều in dấu trên lối vào nhà. Mở cửa bước vào, ông Chu chỉ vào chiếc ghế thấp để bên một cái ghế vải nhựa nói với tôi trong khi mở rộng cánh cửa:

– Hôm qua tay dững sĩ ngồi đó nói chuyện với tôi cho mãi tới chập tối mới về. Hồi này tay ấy buồn, kẻ có tâm huyết không buồn sao được. Nhớ lại những ngày rục rĩ, đã gần hai mươi năm rồi, cả một trang sử đã lật qua...

Tôi lắng nghe giọng ông Chu bùi ngủi, tôi ngồi lặng lẽ, ông Chu nói chuyện này chuyện khác, chợt tôi nhận thấy một ông cảnh sát tiến vào cửa ngõ ngác nhìn rồi hỏi:

– Có phải đây là số nhà..?

Ông Chu nhồm người dậy nói:

– Phải, chuyện gì đó thầy?

– Có phải nhà của ông X. không?

Ông Chu đứng lên mặt hơi nhú lại vẻ lo âu:

– Đây không phải nhà ông X. nhưng tôi có quen, chuyện gì vậy thầy?

– Vậy thì may rồi, ông làm ơn báo cho gia đình ông ấy biết là ông ta đã chết hồi chiều hôm qua nơi bệnh viện.

– Ông ấy chết chiều hôm qua, lúc mấy giờ?

– Khoảng bảy giờ gì đó.

– Tội nghiệp chắc là lúc ở đây ra, ông ấy chết ra sao ông?

– Ông ấy đang đi bỗng xỉu xuống và tắt thở, chúng tôi thấy tờ giấy ghi địa chỉ này nên lại kiểm, hóa cụ không phải bà con, ông ấy chết chừng như bị cơn ngiên nó hành, chúng tôi thấy có một ngao thuốc bỏ trong túi áo.

Nói xong người cảnh sát bỏ đi sau khi bỏ lại một tờ giấy. Ông Chu có vẻ buồn rầu. Tôi hỏi:

– Kẻ ám sát Hồ chí Minh sao?

– Phải tay dũng sĩ đó... Hắn cũng không còn ai, mình ghé lại chào hắn chút. Nghĩa tử nghĩa tận.

Chúng tôi tới nhà xác. Tôi muốn được nhìn thấy tận mắt kẻ được coi như một dũng sĩ. Khi tới cửa, chúng tôi hỏi người gác nhà xác, người ta chỉ cho tôi nhìn thấy một người nằm co, nhỏ thó, quần áo rách rưới tiêu tụy: hắn đã chết như một con chó đói...

KHOẺ HÀNH – Tuần báo văn học nghệ thuật ra ngày thứ năm số 86, 87, 88, 89 – Xuân Tân Hợi – 1971.

